

Budapest

VIII., Baross-tér 17.

KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HAVILAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-én.

Felelős szerkesztő:
Turtsányi Vilmos.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 49.452/902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: Temesváry Alajos.

Igazgatók: Turtsányi Vilmos, Ellbogen Ferencz, Horváth István, Puha József, Puhm János, Sándor Márkus.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig a »Providentia« általános biztosító társaságnál baleset ellen van biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,
b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálzási segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálzási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című havilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj címén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Választmányi ülés. Egyesületünk választmánya f. hó 13-án délelőtt 8 órakor az egyesület helyiségeiben ülést tart és felkérjük a választmány tagjait, hogy azon lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Értesítés. Figyelmeztetjük tagjainkat, hogy **Bródy Lajos ügyvéd** irtól egyesületünk volt ügyészétől az esetleg nála még folyamatban levő pereiket — ha azokért a rendes költségeket viselni nem hajlandók — kérjük vissza és személyesen adják át egyesületünk új ügyészének **Dr. Török Arthur** urnak (lakik Teréz-körut 43. sz. I. em.), aki ezentul a kész kiadások előzetes megtérítése mellett az egyesületi tagok jogi képviselőjét elvállalta.

Félreértések elkerülése végett ismételtlen megjegyezzük, hogy a kész kiadások alatt nemcsak a belyegköltségek, hanem a keresetek kiállításának és a per beadásánál felmerülő fuvarnak stb. költségei is értendőek; tehát csakis a perrel járó időmulasztás (megbeszélés, tényálladék felvétele, tárgyalási díjak stb.) nem számítható fel az ügyész által.

Végül még arra is kérjük tagjainkat, hogy peres ügyeiket nálunk bejelenteni sziveskedjenek, hogy azokat mi is nyilvántarthatassuk.

Tagdíjak beszédése. Egyesületünk tagjainak egy része még mindig az előbbi vezetőség alatt divott rendszert követi, ugyanis, hogy a tagdíjakkal két-három és néha több hónapig is hátralékban marad. Eltekintve attól, hogy ez egyesületünknek működése elé nehézségeket gördít, mert a kezelést és nyilvántartást felette megnehezíti, — a tagok annak a veszélynek teszik ki magukat, hogy netán bekövetkező szerencsétlenség vagy halálesetnél a szabályszerű segélytől elesnek.

Az alapszabályok 12. §-ának b) pontja szerint ugyanis megszűnik a tagság, ha tag a befizetéseket 30 napon át elmulasztja; a vezetőség pedig szigoruan a szabályokhoz tartja magát; nemcsak azért, mert a tagok összességének érdeke ezt tőle elvárja és megköveteli, hanem azért is mert ennek betartására a törvények is kötelezik.

Azon tag tehát, aki a tagdíjak befizetését elmulasztotta, saját hátrányára cselekszik, mert tagsági jogai megszűntek és sem baleseti sem pedig halálsegélyre igényt nem tarthat és a vezetőség őt a tagok sorából törli.

Miután az igazgatóság elhatározta, hogy az ilyen tagokat előbbi jogaikba visszahelyezni csak a legkivételesebb esetekben fogja, mert ezáltal egyesületünk illetve a tagok összessége károsodnék, felkérjük tagjainkat, hogy saját érdekükben is, ezentul befizetéseiket a legpontosabban teljesítsék, mert csak így áll módunkban viszont a tagok érdekeit mindenkiel szemben hathatósan megvédeni.

A tisztelt bizalmi férfiakat és képviselőinket is figyelmeztetjük hogy a hátralékos tagok visszavétele nem az ő hatáskörükbe tartozik és csak az igazgatóságtól vett értesítés után vehetik fel az ilyenektől a tagsági díjakat. A visszavétel iránti kérvényhez mindenestre orvosi bizonyítvány is mellékelendő arról, hogy az illető, valamint a neje is teljesen egészségesek és szervi bajban nem szenvednek, máskülönben az ajánlatot az igazgatóság nem fogja tekintetbe venni.

Jegyzőkönyv

az 1904. évi február hó 14-én tartott egyesületi választmányi ülésről.

Jelen voltak:

Az igazgatóság részéről: Temesváry Alajos elnök, Turtsányi Vilmos ügyvezető-igazgató, Sándor Márkus, Ellbogen Forencz és Puhm János igazgatók.

A választmány részéről: Décei Ferencz választmányi elnök, Andrassy Géza, Kemény Pál, Markovits Bálint, Vozári Béla, Brutofszky István, Beller János, Kadiera Nándor, Gróf Géza, Járó Sándor, Székely Nándor, Juhász Ferencz, Vécei Vilmos, Tóth Sándor, Lehel Vincze, Hangai László, Deák Ferencz, Vogyeráczy József, Horváth János és Szilágyi Lajos.

Décei Ferencz választmányi elnök megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv vezetését Turtsányi Vilmos ügyvezető-igazgató vállalja el.

Décei Ferencz választmányi elnök előadja, hogy sokoldalú elfoglaltsága és családi viszonyai nem engedik, hogy ezen állásában megmaradjon, mert nem tehetne eleget elvállalt kötelességének úgy, amint azt akarná és amint az egyesület érdekei megkívánják. Ezért tehát elhatározta, hogy beadja lemondását és kéri a választmányt, hogy ezt tudomásul vegye. Egyben Andrassy Géza választmányi tagot ajánlja utódjának.

A választmány a lemondást tudomásul veszi.

Turtsányi Vilmos ügyvezető-igazgató indítványára az elnöklést Temesváry Alajos egyesületi elnök veszi át.

Temesváry Alajos elnök figyelmezteti a választmányt fontos hivatására és ebből kifolyólag arra kéri, hogy elnökének megválasztásánál ne vezéreltesse magát más szempontok által, mint amelyek az egyesület érdekéhez fűződnek. Ezeket előre bocsátva, a választmány elnökségére Kemény Pál alapító tagot és alelnöknek Andrassy Gézát ajánlja és egyben elrendeli a szavazást.

A választmány szótöbbséggel Andrassy Gézát a választmány elnökének és Kemény Pált alelnöknek megválasztja.

Temesváry Alajos egyesületi elnök üdvözli az ujonnan megválasztottakat és átadja az elnöklést Andrassy Géza választmányi elnöknek.

Andrassy Géza megköszöni a beléje helyezett bizalmat. Egyben a jegyzőkönyv hitelesítésére Hangai László és Juhász Ferencz választmányi tagokat kéri fel.

Sándor Márkus igazgató indítványozza, hogy Décei volt választmányi elnöknek jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék azért, hogy lemondott az elnökségről, amint megbizonyosodott arról, hogy sokoldalú elfoglaltsága nem engedi meg neki az egyesület ügyeivel behatóan foglalkozni, mert ezzel az egyesületnek nagy szolgálatot tett. A választmány az indítványt elfogadta.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Kmf.

Andrassy Géza s. k. Turtsányi Vilmos s. k.
elnök. jegyzőkönyvvezető.

Hitelesítik:

Hangai László s. k. Juhász Ferencz s. k.

Február havi tagkimutatás.

Tagok száma február hó 1-én	1962
Elhalt február hóban	2
	maradt 1960
Belépett február hóban	11
Összesen	1971

Február havi pénztári kimutatás.

Takarékpénztári betétek	49485.32	korona
Leltár	2630.—	
Pénztári állomány	8836.74	
Összesen	60952.06	

Kiadások:

Balesetbiztosításért	525.45	
Halálozási segélyek	2600.—	
Személyzeti és dologi kiadások, nyomda stb.	1623.25	4748.70
Marad tényleges vagyón		56203.36

Segélyezések kimutatása.**Halálozási segélyek.**

Lapunk 1-ső számában kimutatott segélyösszeg 73.150 kor.

Ujabb segélyek:

1000. Kanyicska Boldizsár, Szatymáz, a tag halála után	1000 kor
2428. Hergett János, Hatvan, a tag halála után	1000 »
986. Bárdi János, Ujpest, a tag neje halála után	300 »
3559. Sirisaka Gyula, Budapest, a tag neje halála után	300 »

Balesetsegélyek.

Lapunk 1-ső számában kimutatott segélyösszeg 25.715 korona 06 fillér

A máv. alkalmazottainak fizetésrendezése.

Minden kis és nagy vállalatnak a legbiztosabb alapja munkásainak megelégedése. Itt nem jön tekintetbe az, hogy az egyik szellemi, a másik pedig fizikai munkát végez. Mindkettőjüknek egyforma érdeme van a vállalat felvirágoztatása körül, ha betöltötték azt a helyet, amelyre állították őket. Sok helyütt azonban az a szokás érvényesült, hogy míg a munkások zöme alig tud a száraz kenyéren kívül valamit megkeresni fárasztó munkájával, addig ugyanott egyesek aránytalanul kedvezőbb anyagi helyzetbe jutnak amazoknak a munkája révén azon a czimen, hogy a szellemi vezetés nagyobb igényekre jogosítja őket. Ebben van is igazság és jogosultság, de csak akkor, ha az elért eredmény felosztása a legszigorubb igazságnak felel meg; más-különben ez nagyobb bűn az uzsoránál, mert nem vet neki gátat a törvény és mert nem védekezhetik ellene az, aki kényszerítve van eltérni az igazságtalanságot, nehogy a száraz kenyeret is elveszítse és ugy maga, mint családja a biztos pusztulásnak áldozatává essék.

A magánvállalkozásnál ez már ritka eset ugyan, mert a munkások szervezkedése és összetartása gátat vetett a lelkiismeretlenség ilyen megnyilatkozásának.

Erről nem is akarunk tovább beszélni, hanem arról a jelenségről, mely az államot szembeállítja

azokkal a munkásaival, kik legnagyobb jövedelmi forrásai egyikénél működnek és már-már odajuttattak, hogy kenyerüket is koczkára téve, türehtelen sorsuk feletti elégedetlenségüknek leplezetlenül kifejezést adjanak.

Első pillanatban azt gondolná az ember, hogy ennek a mozgolódó nagy testületnek nincsen igaza és csak mesterségesen szított szenvedélyek és indokolatlan elégedetlenség beszél belőlük. De ha valaki mélyebben beletekint a lelkekbe, megvizsgálja a panaszokat, akkor nemcsak kérelmüknek a teljes jogosultságát nem vitathatja el ezektől a szegény emberektől, hanem csodálkozni fog azon, hogy mi tarthatta őket vissza attól, hogy eddig békésen és megadással türték azt a nagy igazságtalanságot, melyet munkaadójuk, az állam, velük szemben épen akkor követett el, midőn minden más alkalmazottját méltányos segítségben részesítette, holott azok semmivel jobban nem érdemelték azt ki, mint a máv. alkalmazottai. Mert ezeknek legnagyobb része nem a kényelmesebb és kevesebb felelősséggel járó irodai munkát végzik! Ezek nem a fűtött szobákból pipafüst mellett intézik az ország sorsát! Hanem igenis a perzselő hőségben, a dermesztő hidegben teszik a legidegbontóbb szolgálatot, még pedig nemcsak erkölcsi felelősséggel, hanem egészségük, életük koczkáztatásával is; nem poros akták közt kotor-nak, hanem számtalan embernek élete, biztonsága és vagyona felett örködnek és a legkisebb hiba is

könnyen a börtönbe juttatja őket, vagy legalább is a kenyérüket vesztik érte.

És ezek az emberek panaszkodnak most, hogy nem tudnak megélni, hogy kenyéradójuk ridegen visszautasítja jogos kérelmüket, az, akinek épen ők milliókat megkeresnek, megtakarítanak! Ezekből a milliókból nem akar nekik juttatni még annyit sem, hogy maguk és családjaik megélhetése biztosítva legyen!

Ezeket az embereket nem lehet hatalmi eszközökkel hallgatásra bírni. A felsőbbtségnek tudnia kell azt, hogy a hivatalnoknak 1200 korona kezdő fizetése a szokásos levonások után alig elég arra, hogy nehéz szolgálatához arányítva megfelelően táplálkozhasssék is, nem még hogy nevelésével járó legszerényebb jogos igényeit kielégíthesse. A felsőbbségnek tudnia kell azt, hogy a vonalon levő hivatalnoknak első létfeltétele a családalapítás, mely nélkül nem felelhet meg sikeresen a reá bízott terhes feladatnak De miből tartsa el azt a családot?

Tovább menve, az altisztek és a szolgák helyzete még szomorubb. A folytonos nehéz szolgálat teljesen kimeríti őket, anélkül, hogy a leghosszabb szolgálat is emberséges megélhetést biztosítana nekik munkaképtelenség esetén.

Ezt a felsőbbtség tudta és látta, de kötelessége lett volna tudni és látni, ha az állam érdeke igazán szíven fekszik. Ezért nem kellett volna a vasutasoknak könyörögni, elégedetlenkedni, gyülekezni és szervezkedni. A felsőbbségnek, még mielőtt az első panaszhang elhangzott, méltányolni kellett volna azt a nagy munkáját ennek a személyzetnek, mely hü odaadással teljesíti nehéz szolgálatát.

Ami azonban most történik a vasutasok között, az nem fog célra vezetni, mert ez a szétszórt testület ebben a formájában képtelen jogait érvényesíteni. Sokkal erősebbek köztük a bontó elemek, melyek ebből a maguk hasznát ki fogják húzni, mintsem hogy jogos kívánságaiknak érvényt tudnának szerezni mindaddig, míg oly szerves kapcsolatot nem létesítenek egymás között, mely lehetetlenné teszi azt, hogy ezek a bontó elemek törekvésüket meghiusíthassák, és ezáltal a többiek kárára érdekeket véljenek maguknak szerezni felsőbbségük előtt. A vasutasoknak állásra való különbség nélkül egysültniök kell, kipróbált vezető férfiakat választani, akik nem ijednek meg a maguk árnyékától és akik képviselni is tudják és akarják mindazon jogos igényeket, melyek a legutolsó munkást is megillessék, ha reá bízott munkáját tisztességesen és lelkiismeretesen elvégezte. Ha ez megtörtént, azután lehet beszélni a — fizetésrendezésről.

A kecskeméti árvaház.

Lapunk multkori számában felkértük tagjainkat, hogy a Kecskeméten létesítendő árvaház részére adakozzanak.

Ugy látszik, hogy ezen felhívásunk nem hangzott el sikertelenül. A gyűjtőiek még nem érkeztek ugyan vissza, de a több oldalról tanúsított érdeklődés ezen ügy iránt azt a reményt kelti bennünk, hogy ez a szép intézmény belátható időn belül meg fog alakulhatni, kiváltha tagtársaink érdeklődése továbbra is ébren marad és mindenki saját ismeretségi körét

ennek a szép eszmének megvalósítása érdekében megnyerni iparkodik.

Nem kell senkinek erején felül adakozni, csak azt adja mindenki, a mit nélkülözni tud. A legkisebb adomány is előbbre viszi törekvésünket és az legyen a legnagyobb büszkeségünk, hogy a szegény emberek fillérei maradandó emléket tudtak állítani szívükben lakozó jóságuknak a nélkül, hogy könyörögni kellett volna érte oly helyeken, a melyeken mindent ígérnek ugyan, de keveset vagy semmit sem tesznek. Az árvaház részére eddig csak hozzánk befolyt összeg is már elég tanúsága annak, hogy nem veszett ki az áldozatkészség a szegény embertől sem, pedig annak a fillérjei sok keserves munka árán kerültek össze és csak nagyon nehezen nélkülözhető belőlük egy is!

Az újabban befolyt adományok a következők:

Hustyik Pál ur ivén: Hustyik Pál 40 fill. Hustyik Pálné 40 fill. Kore György 40 fill. Schindler Ferencz 40 fill. Fischer Pál 40 fill. Klapács Róbert 40 fill. Vidinszky Gyula 40 fill. Czvetics Lázár 40 fill. Varga József 40 fill. Förstner Ernő 40 fill. Láng József 40 fill. Schneider Vincze 40 fill. Kerstner Márton 40 fill. Szabó Endre 40 fill. Szücs Lajos 40 fill. Hock Lajos 40 fill. Bacsik Sándor 20 fill. Hohecker Rupert 40 fill. Ferny Ferencz 20 fill. Pacs József 20 fill. Pejtsik Arpad 20 fill. Fator Ferencz 20 fill. Bummler Antal 40 fill. Herczeg Károly 20 fill. Schlosser Dezső 20 fill. Köck Lajos 40 fill. Falusy István 20 fill. Turcsányi József 20 fill. Lang Imre 20 fill. Oláh Dániel 20 fill. Rokvál Péter 20 fill. Ullmann Victor 10 fill. Varga István 20 fill. Nagy Victor 20 fill. Richter József 40 fill., — összesen **10 kor. 90 fill.**

Választmányi gyűlés alkalmával adakoztak: Szalády Pál 1 kor. Markovits Bálint 40 fill. Szilágyi Lajos 40 fill. Juhász Ferencz 40 fill. Járó Sándor 40 fill. Tóth Sándor 20 fill. Simon József 40 fill. Hangai László 40 fill. Brutovszky István 40 fill. Gróf Géza 40 fill. Deák Ferencz 30 fill. Vécsei Vilmos 40 fill. Beller János 40 fill. Balla Jakab 1 kor. Taraner Ferencz 1 kor. — összesen **7 kor. 50 fill.**

Molnár János gyűjtőivén Bruckban: Blaha Ottília 60 fill. Klučina Ferencz 20 fill. Klučina Jóska 20 fill. Mayer József 20 fill. Káger János 12 fill. Sárjai Anna 20 fill. Pelzl Emil 20 fill. Betz Frühauf 20 fill. Sylvester Dvorsák 20 fill. L. P. 20 fill. összesen **2 kor. 32 fill.**

Csikesz Géza gyűjtőivén: Zsinke György 40 fill. Némegy István 20 fill. Kovács Ágoston 20 fill. Zsidó Dénes 20 fill. Balog János 20 fill. Egyed József 20 fill. Dózsa Zsigmond 40 fill. Molnár János 40 fill. Tóth János 20 fill. Komlosi Gyula 20 fill. Zsolnai Náthán 20 fill. Gróf József 40 fill. Róna Lajos 20 fill. Tóth Kálmán 50 fill. Csikesz Géza 20 fill. Frigyes János 20 fill. Szatmári István 40 fill. Zsidó József 40 fill. Linka Lajos 20 fill. Máday Gyula 20 fill. Volenszky András 20 fill. Kolecsányi József 40 fill., — összesen **6 kor. 10 fill.**

összesen 26 K 82 f.
hozzáadva az eddig gyűjtött ... 641 K 12 f.
összesen ... 667 K 94 f.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A japánok vallása. Mint a szélső keleten általában, Japánban is a Kinából átszármazott buddhista vallás a legelterjedtebb. Azonban a buddhista hit mellett még egy régi nemzeti vallásnak is sok a híve, melynek főbb elemei: az ősök és természeti erők tisztelete és istenítése. Ez a két vallás azonban nagy részben már egyesült, illetve úgy átment a japán nép érzése, hogy a japán minden különös lelkifurdalás nélkül is mindkettőnek is hódol. Minden főbb istennek megvan a maga matsurija, amelyet az illető istenség székhelyén ünnepelek. A mostani háborus időkben a fegyverek és a hadi dicsőség isteneihez imádkoznak a japánok s ezek tisztetére rendeznek vallásos ünnepeket. Tokióban — az ünnep, amelyet az elmúlt héten rendeztek, ilyen lefolyású volt. Az utcák, amelyeken át a kaminok, vagyis az istenek kíséretének haladnia kellett, virággal és tarka lámpiónokkal voltak díszítve. Kocsikon tánczosnók járták a szent tánczot, utánuk jött az ünnepi menet. Elül az ugynevezett sisik (oroszlánok) lépkedtek; emberek oroszlánokat és egyéb állatokat ábrázoló álarczczal, ezek mellett vallási jelvényeket és lándzsákat vivő emberek haladtak; utánuk jöttek a papok a zenekarral, amely sipokkal és dobokkal pokoli lármát csapot, végül a zenészek mögött tünt föl a kaminok díszes gyalog-hintaja. Rendeznek egyébként máskor is a japán istenek holmi apróbb kirándulást. Ezek rendszeresen valamelyik közeli templomig terjednek, ahol az istenség pár napig megállapodik s azután ismét visszatér régi székhelyére. Szinte magától értetődő dolog, hogy az ilyen isteni kirándulások megfelelő népnünnepekkel vannak egybekötve. Nagy lévén pedig az isteneknek száma, van ürügy bőven a vigalomra egész éven át — az egy novemberi hónapot kivéve. Ebben a hónapban tartják ugyanis az istenek évi gyűlésüket egy meghatározott szent helyen s ilyenkor hosszabb időre távoznak hazulról.

Japán világ Londonban. Anglia egyelőre semleges szövetségese Japánországnak, e semlegesség azonban egyáltalában nem tartja vissza attól, hogy mindenképpen és minden téren kifejezést ne adjon annak a meleg szimpátiának, amelyet a mandula-szemű szövetséges iránt érez. Soha idegen nemzet kultusza oly általános és oly eleven Londonban nem volt, mint most a japáné. Az előkelő angol dámák kimónát viselnek nemcsak pongyolának, hanem utcai és látogató ruhának is. Sokan színházba is ilyen japán viseletben mennek. A hajviseletben is a japán frizura a legujabb londoni divat, ékszerben a japán fülbevaló, amelyet finom aranylánczocska kapcsol a hajba. A divatos virág a krizantemum és a lótusz, a virágból és tollból készült legyezőt egészen kiszorította a graciózus kis japán legyező. Ez idő szerint nincs népszerűbb darab Londonban, mint az Istenek kedveltje című japán komédia, amelynek minden előadása valóságos tüntetés a nagy harcban küzdő sárga szövetségesek mellett, ezenfölül mindenütt japán dalokat játszanak és énekelnek.

Az ötszázadik golyó. Ezt az ötszázadik golyót lenne jó valahogy viaszból csinálni, mert ez az ötszázadik golyó az, amely a csatában öl. Statisztikát csináltak róla, hogy micsoda arány van a háboruban kilőtt golyók és elesettek száma között. Az eredmény az, hogy ötszáz golyóra esik egy halott. Ér-

dekes, hogy az öldöklő szerszámok tökéletesedésével az arány mind kedvezőbbre válik, vagyis mindig több golyóra esik egy halott. Ennek az első pillanatra meglepő dolognak a magyarázata az, hogy a tökéletesebb puskákkal nagyobb távolságról lövöldöznek egymásra a katonák, a célzási idő pedig sokkal rövidebb, mint volt ezelőtt. Az új golyó is emberségesebb, a seb, amit üt, inkább gyógyítható, a sebesültek közül most aránytalanul több épül föl, mint régente. Érdekes a nagy háborúk és nagy csaták áldozatairól szóló következő statisztika. A krími háboruban a francia seregnek elesett 31 százaléka, az angol seregnek 22½ százaléka. A porosz-francia háboruban a francia seregnek vesztesége emberéletben 20 százalék volt. A dél-afrikai háboruban 448.435 angol katonán kívül meghalt 22.047, tehát körülbelül 5 százalék, a 75.000 bur katonából 4400, tehát 6½ százalék. Ez a statisztika csak a halottakról szól és nem a sebesültekről. A nagyobb veszteséget emberéletben mindig a legyőzött fél szenved, ami természetes is, mert a menekülő katonák már nem igen lövnek vissza; a futó sereget halomra lövi üldöző ellene. Szedánál a 124.000 főnyi francia sereg vesztesége halottakban és sebesültekben harminczegy százalék volt, a 190.000 főnyi németé csak hat százalék. A lipcsei csatában Napóleon hadseregének harminczhat százaléka esett el, a szövetségesek seregeinek, amely másfélszer akkora volt: tizenhat százaléka. A legrettenetesebb csata a gettisburg-i volt, az észak-amerikai polgárháboruban, amelyben a harcoló felek negyven százaléka, tehát majdnem fele vérzett el.

Az első hajó a Tiszán. A Tiszán a rendes gőzhajózás csak éppen három évvel a forradalom előtt kezdődött meg. De az első gőzhajó, amely e sárga vizen megjelent, jóval korábban zavarta föl a limányokban fejjel-lábbal lefelé alvó harcsákat. Mert gróf Széchenyi István már 1833-ban ideérkezett a Duna nevezetű hajóval. A vízi edényt, bármiféle volt, emberemlékezet óta a parton kellett huzni fölfelé. Erre szolgált a ló. Régibb időben az ember is. A tizenhatszodik században, a német katonai hatalom idejében voltak a szegedi várnak életfogytiglanságra ítélt lánczos rabjai, akikkel a hajókat huzatták. Gályarabok voltak ezek folyóvízi kiadásban. A krónika följegyezi róluk, hogy faházakban laktak a vízparton s rendszerint rövid idő alatt belepusztultak a hajóvontatásba. A hajót tehát ilyenformán kellett a víz sebje ellen vinni. Huzni kellett a parton. Ez ellen nem lehetett tenni. Ma is áll még az anekdota, hogy Martonos felől hetivásárra, aki hajón megy Szegedre, abban az olyan ember, aki bent ül a hajóban, vitelpénzt negyven krajczárt fizet. Ellenben, aki nem száll be a hajóba, hanem Martonostól kezdve huzza föl Szegedig a hajót: a vitelpénznek csak felét fizeti. Ily sajátosságai vannak a vízi omnibusznak. El lehet hát képzelni, de gondolni is, hogy mikor harminczháromban fölhajtotta ide viz ellenében a magától menő hajót a gróf, anélkül, hogy azt bárki a parton huzta volna: mindenkinek a szája tátva maradt. Csodaszép dolog volt ez. És csodaképp tekintették. Erről az esetről jelenti az azon korbéli ujság, a »Jelenkor« szó szerint: A ráczok hallgatva bámultak és feleségeik keresztet hánytak magukra; a magyarok ellenben lármázva örültek és gyalog, lóháton, kocsikon versenyezve futottak a hajóval.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A rejtelmes sziget.

Regény. Irta: Verne Gyula, átdolgozta: Szász Károly.

(Folytatás.)

HARMADIK RÉSZ.

A sziget titka.

Első fejezet.

Miféle hajó volt az?

Két s fél éve volt már, hogy a léghajó törtjei a Lincoln szigetére voltak kidobva, s ott, a hogy lehetett, megalkuva a körülményekkel, az ész és munka által segítve, új életet teremtettek magoknak. Meg kell vallani, s ezt magok is hálás szívvel ismerték el, hogy a kedvező sors, vagy a gondviselés, sokban kezökre járt. De a szabadulás reménye soha egy perczre sem mutatkozott. A Csöndes óceán végtelen síkját e szigettelen részen hajó nem járta s láthatárukon soha egy vitorla vagy egy gőzös füstje sem mutatkozott.

Most először vétek hajót megpillantani, a fényirógép üvegén mutatkozó fekete pontocskában. A szabadulást hozza-e számukra e hajó, — vagy tova tűnik a tenger végtelenén a nélkül, hogy a Lincoln-szigethez közelitene — vagy, a mi szintén nem lehetetlen, épen veszedelmet hoz reájok? E gondolat, e kételyek méltán foglalkoztatták a sziget lakóinak lelkét.

Hogy ez hajó? a mi a távolban feltűnt, arról kételkedni nem lehetett. Cyrus és Harbert oda hívták társaikat is s közölték velök az észrevételt. Pencroff azonnal megragadta a kezébe adott távcsőt, gyorsan végig futotta vele a láthatárt s megállott azon a ponton.

— Csakugyan hajó! — kiálta.

— Felénk tart-e? kérdé Spilet Gedeon.

— Azt nem lehet kivenni.

— Mit tegyünk? — kérdé Harbert türelmetlenül.

— Várjunk, — mondá Smith Cyrus.

S csakugyan nem is tehettek egyebet.

Időről-időre egyik-másik felragadta a messzelátót, mintha azzal nemcsak a szemnek, hanem valósággal is közelebb hozhatná a hajót.

— Hátha a *Duncan* volna! — mondá egyszer Harbert.

Olvasóink nem feledték el még, hogy *Duncan* volt a neve a Lord Glenarvan yachtjának, mely Ayrtont a puszta szigeten kitette, s mely egy napon érette oda visszatérendő vala. A Tábor szigetéhez legalább erről az oldalról nem lehetett úgy közelíteni, hogy a Lincoln láthatárát is ne érintse a hajó.

— Elő kellene készíteni Ayrtont, — szóló Spilet, — föl kellene hivatni az akolból.

Ezt mindnyájan helyeselték, s a távirdasodrony azonnal a következő rövid üzenetet vitte az akolhoz: »Jöszte rögtön.«

Néhány percz mulva jött a válasz is:

»Megyek.«

Ha ez a hajó csakugyan a *Duncan* volna, Ayrton bizonyosan rá fog ismerni.

— Mennyire föl lesz indulva! Szegény Ayrton.

— Az bizonyos; de ő megváltozott ember,

méltó, hogy ismét fölvegye a hajó, mely büntetésből száműzte volt.

— Hátha nem a *Duncan*, hanem valamely kalózhajó lesz? Pedig az könnyen meglehet. A tenger e része nem igen járt ut a rendes hajóknak!

— Oltalmazni fogjuk szigetünket! — kiálta föl Harbert.

— Mindenesetre, — szóló Cyrus, — de ne tegyük föl előre a legrosszabb esetet. Ha jó járatban levő hajó, mihelyt észreveszi szigetünket, mely semmi tengeri térképen nincs följegyezve, igyekezni fog megismerni s állama számára elfoglalni azt.

— Mit teszünk akkor?

— Ki fogjuk jelenteni, hogy a Lincoln első fölfedezői, megszállói mi vagyunk; hogy mi azt birtokba vettük, tetemes beruházásokat tettünk rajta, — s követelni fogjuk az Egyesült-Államok tulajdonjogának elismertetését.

Egy órahosszant lehetetlen volt meghatározni, közeledik-e a távoli hajó a Lincolnhoz vagy nem?

Négy óra tájt megérkezett Ayrton is. Cyrus kezét nyújtott neki s az ablakhoz vezetve őt, így szóló hozzá:

— Ayrton, fontos okból hivatunk. Hajó látszik a láthatáron.

Ayrton könnyedén elsápadt s szeme egy perczre megzavarodott. Azután kihajolt az ablakon s szemével átfutotta a láthatárt. Semmit sem látott.

— Fogd a távcsövet, — mondá Spilet Gedeon, — s nézz figyelemmel rajta; mert nem lehetetlen, hogy a *Duncan* lesz s éretted jó!

— A *Duncan*! — mormogá Ayrton. — Már? Ez utolsó szó önkénytelenül siklott le ajkairól, mig arcát tenyerébe rejté.

— Nem, nem! az lehetetlen, — tevé hozzá.

— Csak jól vizsgálj meg, Ayrton, — szóló a mérnök, — tudnunk kell előre, mihez tartasuk magunkat.

Ayrton átvette a távcsőt s a megjelölt pontra irányozá. Néhány perczig mozdulatlanul nézett rajta, egyet sem szólva. Végre megszólalt:

— Hogy hajó, az bizonyos; de nem hiszem, hogy a *Duncan* legyen.

— S miért nem?

— Mert a *Duncan* gőz-yacht s füstnek nyomát sem látom.

— Lehet, hogy szél alá megy, s azért csak vitorlát használja, — jegyzé meg Pencroff.

— Az lehet; de majd meglássuk, ha közelebb jó.

Ezzel egy sarokba ült s hallgatásba merült. Lassanként a hajó csakugyan közeledett. A messzelátó segélyével ki lehetett már venni, hogy

rendes hajó, s nem a maláji praos-k közül való, a milyeneken a Csöndes óceán kalózái járnak szoktak. Remélni lehetett tehát, hogy a balsejtelem nem fog valósulni, s a jövevény nem hoz veszedelmet Lincoln-szigetre és lakóira. De még most is félni lehetett, hogy a nélkül fog elmenni mellettök, hogy észre venné őket; mivel rézsut irányt látszék tartani, nem egyenest a szigetnek, már pedig az est közeledett — s akkor?

— Mit tegyünk, ha leszáll az éj? — kérdé

Spilett. — Tüzet gyujtsunk-e, hogy magunkra vonjuk figyelmét?

Ez nehéz kérdés volt. Mert hátha ellenség, s a figyelmeztetés csak vesztőkre lehet? Mégis, a bal-sejtelmek daczára, a kérdést igenlőleg kellett eldönteni. Elszalasztani a kínálkozó alkalmat, ismét összeköttetésbe lépniök a világgal: oly mulasztás lett volna, melyért utóbb mindig szemrehányást tehetek volna magoknak.

Már épen utnak akarták indítani Pencroffot és Nabot a kikötő felé, hogy ott az éj leszálltakor tüzet gyujtsanak, midőn a hajó egyszerre megváltoztatta irányát s egyenesen feléjük kezdett tartani.

Gyors járásu hajó volt, szemmel láthatólag közeledett. Nem sokára végleg eldőlt a *Duncan* kérdése; a hajó, bár hasonló alaku volt mint a gőzösök, nem volt gőzös, mert kémény nem emelkedett belőle. Most még csak azt kellett meghatározni, mily nemzetiségű. Azt kivehették, hogy zászló lobog rajta, de színeit még nem.

Pencroff folyvást a távcsőn tartotta a szemét, bár az alkony már nagyon kezdett szürkülni, s a láthatár homályosodott. De a tengerész gyakorlott szeme daczolt a szürkület homályával.

— Nem amerikai zászló — mondogatá időről-időre — mert annak a pirosát könnyen meg lehetne ismerni; nem is francia, sem német színek, sem az orosz zászló fehérje, sem a spanyol sárgája. Lássuk csak, miféle hajó járhat ezen a tájon? Chili-i? de annak három szín a zászlója. Brazíliai? — az zöld. Japáni? az fekete-sárga; ez pedig —

E perczen erős szél lobogtatta meg a zászlót. Ayrton, hirtelen megragadva a tengerész által lebecsátott messzelátott, szemeihez emelte és tompa hangon kiáltott fel:

— Fekete zászló!

Tehát — csakugyan kalózhajó! ezt a szint csak a tenger rablói viselik; ezt viselte volna a *Duncan* is, ha — mint Ayrton, vagyis Ben Joyce tervezte volt — a fegyenczek hatalmokra kerithetik vala.

— Barátim — szólott Smith Cyrus — lehet, hogy e hajónak nem czélja kiszállni e szigeten, melyet valószínűleg lakatlannak tart; talán csak el akar suhanni partjaink mellett. De rajta legyünk, hogy ne találjon szeme olyasmit rajta, a miből egyszerre észrevegye, hogy itt emberek, és pedig polgárosult emberek laknak. A magaslaton álló szélmalom könnyen szembetűnik, azt azonnal le kell szerelnünk. Minden tüzet el kell oltanunk.

— Hát a hajónk, a *Bonaventura*? — szólott közbe Harbert.

— Oh, — felolt Pencroff, — azt nem félttem, az jó helyen van, elrejtve a kikötő egy zugában.

A Cyrus parancsai azonnal teljesítették. Segítve az alkony félhomályától, leszerelték a malmot; a gránitlak bejáratát faágakkal álcázták; a tüzeket pedig eloltották.

— Barátim! — szólott most Cyrus ünnepélyesen. Ha e nyomorultak el akarják foglalni szigetünket; védni fogjuk, nemde?

— Utolsó erőfeszítésig, utolsó csepp vérig, — volt az egyhangú felelet.

E közben az éj leszállt s egészen besötétedett. Az ujhöld a lemenő nap után csakhamar eltűnt. Az eget sűrű felhők borították. A hajó elveszett az éj sötétében.

— Talán az éjjel más utat vesz! — szólott Pencroff.

Mintha csak felelet akart volna lenni erre: egyszerre villámszerű fény lövellt az éjből — s rá ágyudőrej hallatszott. A dőrej hat másodperczcel jött a villanás után; a hajó tehát csak mintegy ötnegyed tengeri mérföldnyire volt tőlök; s a mi ijesztőbb, ágyuval is el volt látva! Nem sokára lánczsörömpölés hallatszott a kikötő felől. A brick kikötött a szigeten . . .

A veszedelem tehát az ajtó előtt volt. Mily alakban s mily mérvben fog mutatkozni: azt még lehetetlen volt eldönteni. Hogy a gránitlakot egykönnyen föl nem fogják találni a kalózok, több mint valószínű. De megtalálják az ültetményeket, az akolt, a táviró-vonalt; s összerombolhatnak, semmivé tehetnek mindent.

A legfontosabb kérdés az volt: mennyien vannak, nem lehetne őket meglepni, velők szembeszállani s támadólag lépni föl? milyen a hajójok, s hogyan van ellátva?

— Smith ur, — szólalt meg Ayrton, mig ezeket a kérdéseket hányták-vetették — engedjen nekem egy kísérletet tenni.

— Mit szándékszol?

— Kikémlelni a hajót, az éj védelme alatt.

— Csónokkal akarsz hozzá közeledni?

— Uszva.

— Az lehetetlen.

— Jó uszó vagyok.

— Én is elkisérem, — szólott Pencroff. — Csónakkal megyünk lehetőleg közelökbe. Én aztán a csónakban maradok; Ayrton uszszék oda, én megvárom, s ha szükség: segélyére sietek.

A terv csakugyan jó volt, bár Ayrtonra nézve fölötte veszélyes. De ő ezt a veszélyt szinte követelte magának, hogy alkalma legyen ily kétségbevonhatatlan bizonyítékát adni teljes megtérésének. Meleg kézszorításokkal bocsátották utjára, mikor Pencroffal a csónakba szállott. Akkor a Lincoln-szigetet a kis szigetkétől elválasztó szoroson áteveztek s ez utóbbinak partja mellett közeledtek a kikötőhöz. Nagy vigyázattal haladtak. Mikor már jó közel voltak, a csónakkal a part egy mélyedésében megállottak s Ayrton, egy nadrágban, a vízbe bocsátkozott.

Hatalmas uszó volt. Feje csak félig emelkedett ki a vízből s szemeit folyvást az előtte álló sötét tömegre, a kalóz-bricke függesztve tartá. Lelkében csak a kötelesség érzete élt: valami nagy szolgálatot tenni élete kockáztatásával is azoknak, a kik életével együtt lelkét is megmentették.

Félóra mulva elérte a hajót. Oldala alá uszott, a nélkül, hogy észrevették volna, s a vasmacska lefüggő lánczába kapaszkodva, felmászott azon. Szemei a hajófedélzet színével egy vonalba emelkedtek. Nézett és hallgatózott.

A fedélzeten néhány kalóz beszélgetett. Dicsérték hajójukat, melyet nem rég foglaltak el, erőszakkal; dicsérték parancsnokukat, a kinek e jó fogást köszönik.

— Éljen Harvey Bob! fejezék be.

Mit érzett Ayrton e név hallatára, melyben egykori ausztráliai czimborái egyikének nevére ismert, a kivel együtt tervezte volt a *Duncan* elfoglalását! A *Duncan* nem vehették el, de Harvey Bob most más hajót szerzett, valószínűleg ép oly gonoszul. Társai, látni való volt, mind megszökött fegy-

ezek voltak. Sokan voltak, sokkal többen, mintsem hogy a Lincoln lakói, mindössze hatan, megtámadásukra csak gondolhattak volna is.

Ayrton csak azt várta, míg a beszélgetés elcsöadasedik s a kalózok elaluszának; a mi egy óra mulva meg is történt. Akkor halkán fölmászott a hajóra, melyet tökéletesen ki akart kémlelni. Sokkal jobban ismerte az ily hajót, semhogy annak különböző részeit s helyiségeit sötétben is meg ne találta volna.

És most egy hősies gondolat, egy nagy elhatározás támadt benne. Élete feláldozásával megmenteni jötevőit. Fölkeresni a hajó löportartó helyét s egy szikrával a levegőbe röpiteni — magával együtt — a kalózhajót s a rajta levő, ötvenig való kalózt.

Megindult. Többet csuszva mint menve, nehogy az alvók valamelyikébe megbotolják s azt felébressze, a hajó derekába ért s ott egy retesz-ajtó előtt állott.

— Itt kell kereskednem, — gondolá s habozás nélkül megnyomta az ajtó kilincset.

E pillanatban egy hatalmas kar torkon ragadta. Egy másik kéz pedig lámpát emelt arcához.

— Mit csináls itt? — kérde egy durva hang.

Ayrton a hangban s a lámpától megvilágított arcban egyszerre ráismert régi czimborájára, Harvey Robertre, a ki azonban nem ismert rá; hiszen rég halottnak hitte.

Ayrton egy hatalmas lökéssel visszavetette a kalózkapitányt s a lámpát kiütötte kezéből. A rekeszbe igyekezett behatolui; egy lövés a nála levő revolverből; lángba borította volna a hajó löporkészletét.

— Ide fiuk! — ordítá Harvey.

Egyszerre tizen is talpon voltak s megragadták Ayrtont. Ez hatalmasan küzdött velök, s mint a vadkan a kutyákat, úgy rázta le magáról támadóit. Harveynek azonban ideje volt ezalatt bezárni a rekeszt s elállni az utat Ayrton előtt az odajuthatástól.

Tervét meghiúsulva látván, már csak a menekülésre lehetett gondolnia. Revolvere három lövéssel három kalózt földre terített, s a fedélzetre, onnan a korlátra ugrott és a tengerbe vetette magát. A következő perczben tizen is lőttek utána, de nem találták.

Pencroff hallotta a lövéseket s nem kételkedett, hogy a kalózok fölfedezték s lefogták Ayrtont. Bármily esztelen dolog volt is: segítségére sietett. De fele uton találkozott a szembe uszóval. Az éjsötétsége eltakarta őket az üldözés elől.

(Folyt. köv.)

ANEKDOTÁK.

Gorombán. Halló! Halló! nem érti?

— Halló! Hát mit akar?

— Halló! Még mindig nem érti? Talán valami hülye van a telefonnál?

— Meglehet, de nem ennél az állomásnál.

*

Gyermek-ész. Pistike (a nagynéni kalapjára mutatva.) Ugy-e, néni, az a maga fedele?

Nagynéni. Miért fedél? Hiszen az a kalapom.

Pistike. Tudom; de mikor a néni a folyosón jött, azt mondta papa: »Szent Isten, itt jön már megint az a vén skatulya!«

Budapesti üzletvezetőség központjába beosztott **iroda-altiszt cserélni óhajtana állomási előljáróval**. Szives ajánlatok K. I. 42. jelige alatt lapunk kiadóhivatalába küldendők.

Oly magyar városban alkalmazott **pálya felvigyázóval**, hol közép, vagy felső iskola van, **cserélni óhajtának**. Szives ajánlatok Bognár Béla p. felv. M.-Szék czimre küldendők.

BARBARITS KÁROLYNÉ

okleveles szülésznő

ki már 1000 szülésnél működött, husz éves gyakorlattal bir, ajánlja magát.

Lakik: I., Krisztina-körut 131. I. e. ajtó 10.

Dr. Szász Géza

fogorvos, egyesületi tagunk, az egyesület tagjainak a foghuzást **ingyen** eszközli a többi fogorvosi kezeléseknél pedig **50⁰/0** árengedményt ad.

Lakik: Budapest, Andrassy-út 49.

Kitünő karban levő kerékpár

igen jutányos áron eladó. Közelebbi felvilágosítást nyujt özv. Papp Dénesné, Török-Szt.-Miklóson.

Zsótér István váltóór Bács-Petrovoszello állomáson, lehetőleg pályaórral cserélni óhajtana.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához vonatkisézők számára igen hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szivesen ajánljuk minden máv. vonatkiséző figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pályaudvaron **60 fillér** árban.